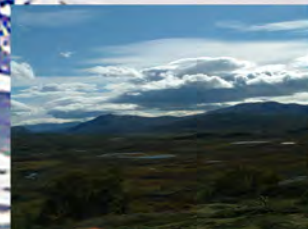

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet

Vedtatt i fylkestingene i
Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland og Sør-Trøndelag
april 2007

Endelig godkjent ved Kongelig resolusjon av 5. mars, 2009

I tillegg til retningslinjene i denne planen gjelder bestemmelser for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark med tilhørende landskapsvern- og biotopvernområder, vedtatt ved Kronprinsregentens resolusjon 3. mai 2002.

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet

Endelig utgave av planen er utarbeidet av

november 2009

Kun digital utgave, som skrives ut ved behov

Kan lastes ned fra www.dovrefjellradet.no

**Vedtatt i fylkestingene i
Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland og Sør-Trøndelag
april 2007**

Endelig godkjent ved Kongelig resolusjon av 5. mars. 2009

I tillegg til retningslinjene i denne planen gjelder bestemmelser for Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark med tilhørende landskapsvern- og biotopvernområder, vedtatt ved Kronprinsregentens resolusjon 3. mai 2002.

Innholdsfortegnelse

1.	Forord	7
2.	Innledning	9
2.1.1.	Mandat for arbeidet, endringer i forhold til tidligere plan	10
2.1.2.	Endringer i forhold til gjeldende plan.....	10
3.	Mål for Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet	11
3.1.	Overordna mål	11
3.2.	Delmål	11
4.	Retningslinjer	13
4.1.	Innledning	13
4.2.	Retningslinjer for forvaltning	13
4.2.1.	Samordning av forvaltning	13
4.2.2.	Prinsipper for forvaltningsordninger	13
4.2.3.	Dovrefjellrådet sin rolle i forvaltning av fylkesdelplanen.....	14
4.3.	Virkninger av fylkesdelplanen	14
4.4.	Retningslinjer for kommunenes arealplanlegging	15
4.4.1.	Generelle retningslinjer – gjelder for hele planområdet	15
4.4.2.	Retningslinjer sone A (nasjonalpark) og D (naturreservater).....	17
4.4.3.	Retningslinjer for sone B (landskapsvernområder)	17
4.4.4.	Retningslinjer for sone C (biotopvernområder)	17
4.4.5.	Retningslinjer for sone E - Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF).....	18
4.4.6.	Retningslinjer for sone F – Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF).....	18
4.4.7.	Retningslinjer for sone G og H – kommunedelplanområder	18
4.4.8.	Villreinens leveområde	20
5.	Handlingsprogram for tiltak i tilknytning til Dovrefjellområdet	23
5.1.	Innledning	23
5.2.	Dovrefjellrådets framtidige rolle.....	23
5.3.	Prioriterte tiltak 2007 – 2008 – gjennomføring og finansiering.....	24
5.4.	Forventninger til staten	25
5.5.	Oversikt over tiltak som dekker flere kommuner (ikke prioritert rekkefølge)	27
5.6.	Oversikt over tiltak i enkeltkommuner	30
6.	Vedlegg – prosjektark	33
6.1.	Kommune: Oppdal, Tynset, Folldal, Dovre, Lesja, Rauma, Nesset, Sunndal	33
6.2.	Kommune: Sunndal og Nesset	35
6.3.	Kommune: Oppdal	39
6.4.	Kommune: Folldal/Stor-Elvdal	41
6.5.	Kommune: Folldal	43
6.6.	Kommune: Tynset	45
6.7.	Kommune: Nesset	47
6.8.	Kommune: Rauma	49
6.9.	Kommune: Rauma	51
6.10.	Oversendelsesbrev fra fylkene til Miljøverndepartementet	53
6.10.1.	Protokoller fra fylkestingene	58
6.11.	Godkjenningsbrev fra Miljøverndepartementet av 5.3.2009	69

1. Forord

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet er utarbeidet i samarbeid mellom fylkeskommunene Sør-Trøndelag, Oppland, Møre og Romsdal og Hedmark, samt de berørte kommunene Oppdal, Dovre, Lesja, Sunndal, Rauma, Nesset, Tynset og Folldal. Arbeidet var koordinert av Dovrefjellrådet.

Fylkesdelplanen ble vedtatt i fylkestingene i Oppland (sak 16/07), Hedmark (sak 46/07), Sør-Trøndelag (sak 11/07) og Møre og Romsdal (T-13/07) i april 2007 og endelig godkjent ved Kongelig resolusjon av 5.3.2009. I samband med godkjenningen hadde Miljøverndepartementet noen merknader, disse er innarbeidet i plandokumentet.

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet ble 1. gang utarbeidet på 2. halvdel av 1990-tallet og endelig godkjent i 2002. Foreliggende dokument er en rullering av den opprinnelige planen.

Arbeidet med å rullere planen startet ved årsskiftet 2004/2005. Hovedformålet med rulleringen har vært å oppdatere handlingsplanen. I tillegg er det også foretatt en betydelig forenkling av mål og retningslinjer i plandokumentets tekstdel og nødvendig oppdatering av arealdelen.

Planen var på høring fram til 1. mai 2006. Deretter ble planen sluttbehandlet i Dovrefjellrådet i juni 2006.

Dovrefjellrådet har vært styringsgruppe for arbeidet med revisjonen. Prosjektleder har vært Hilde Birgitte Bye.

5. mars 2009

Bernt M. Tordhol /sign/
Fylkesrådmann i Oppland.

Reidar Åsgård /sign./
Fylkesrådsleder i Hedmark.

Birger Milian Myraunet /sign/
Fylkesrådmann i Sør-Trøndelag

Ottar Brage Guttelvik /sign/
Fylkesdirektør i Møre og Romsdal

2. Innledning

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet ble første gang utarbeidet i 1997-98 og godkjent Kronprinsregentens resolusjon 3. mai 2002. Fylkesdelplanen ble utarbeidet og vedtatt parallelt med verneplanen for Dovrefjellområdet.

Fylkesdelplanen er et regionalpolitisk forpliktende dokument, men har ikke direkte rettsvirkning. Fylkesdelplanen virker gjennom kommunenes arealplanlegging og er et enighetsgrunnlag for aktørenes videre handling og prioritering. Fylkesdelplanen gir også føringer i forhold til innsigelse og økonomiske virkemidler.

Planprosessen

De fire berørte fylkeskommuner vedtok felles oppstartsak for rullering av fylkesdelplanen tidlig i 2005 etter initiativ fra Dovrefjellrådet. Med bakgrunn i dette har arbeidet vært gjennomført med følgende organisering:

Styringsgruppe: Dovrefjellrådet

Plangruppe: Kirsten Thyrum, sekretariatsleder Dovrefjellrådet (leder)
Ola Røtvei, Oppdal kommune
Eva Tørhaug, Folldal kommune
Tove Gaupset, Sør-Trøndelag fylkeskommune
Wilhelm Murray, Hedmark fylkeskommune
Johnny Loen, Møre og Romsdal fylke
Marit Vorkinn / Jørn Prestsæter, Oppland fylkeskommune

I løpet av planperioden har ordfører Erland Løkken, Dovre kommune og Ola Røtvei, Oppdal kommune vært ledere av Dovrefjellrådet. Prosjektleder har vært Hilde Birgitte Bye, Oppland fylkeskommune.

Planarbeidet har vært gjennomført i samarbeid mellom berørte kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn. Det har vært gjennomført møter med kommunene, statlige myndigheter, villreinemnder, fjellstyrer, reiselivslag, utmarksorganisasjoner og andre lag og organisasjoner.

Ei kommunegruppe - i hovedsak med plan/miljøansvarlige i kommunene – har bistått prosjektleder underveis i arbeidet.

Underveis i arbeidet har det vært flere møter med representanter fra kommunene, – sammensatt i ei ”kommunegruppe”.

Planforslaget var på høring fra 20.2. til 1.5.2006. Styringsgruppa (Dovrefjellrådet) sluttbehandlet saken 23.06.06 og gjorde følgende vedtak:

”Dovrefjellrådet slutter seg til hovedtrekkene i Fylkesdelplanen og oversender forslaget slik det framgår av saksframlegget med kommunenes høringsuttalelser til de 4 fylkeskommunene for videre behandling.”

2.1.1. Mandat for arbeidet, endringer i forhold til tidligere plan

Mandatet for rulleringen var beskrevet slik i fylkeskommunenes oppstartssak:

”Den opprinnelige fylkesdelplanen ble laget med grunnlag i en grundig og omfattende planprosess. Dette var nødvendig fordi det ikke var etablert noe grunnlag for samarbeid og diskusjonsarena for planområdet samla. Denne situasjonen er nå vesentlig endret gjennom etablering av Dovrefjellrådet og tidligere fylkesdelplan- og verneplanprosesser. Vi mener derfor det er grunnlag for – og riktig – å legge opp til en vesentlig enklere planprosess denne gangen. Hovedfokus vil bli å lage et enhetlig handlingsdokument for videre samarbeid rundt Dovre- og Sunndalsfjella nasjonalpark. Planområdet er likt som i forrige plan.

Kart og retningslinjer fra forrige plan må revideres slik at de samstemmer med verneplanen. Videre er det behov for å oppdatere status for kommuneplanarbeidet i de enkelte kommunene og å finne ut hvilke kommunedelplaner som bør utarbeides”.

2.1.2. Endringer i forhold til gjeldende plan

Planen som foreligger nå er ikke vesentlig endret i forhold til gjeldende plan når det gjelder innhold i kart og retningslinjer, overordna mål og delmål.

Arealdel og retningslinjer er en videreføring av gjeldende politikk for planområdet. Dette er i tråd med mandatet for revisjonen og revidert plan medfører ingen nye begrensninger.

Målkapitlet er forenkelt vesentlig, men hovedinnholdet er beholdt. I overordna mål er villreins betydning tydeliggjort, samt at det skal være mulig å drive med bærekraftig næringsutvikling.

Handlingsdelen er ny og er laget på grunnlag av møter og innspill fra arbeidsgrupper.

3. Mål for Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet

3.1. Overordna mål

Målet med fylkesdelplan for Dovrefjellområdet er å sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning i planområdet. Dette innebærer å ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart, sikre inngrepsfrie naturområder, sikre kulturminner og kulturlandskap og legge til rette for et aktivt friluftsliv.

Det skal kunne legges til rette for bærekraftig næringsutvikling i planområdet som bidrag til å sikre livskraftige bygdesamfunn. Dette skal skje på en slik måte at det ikke forringer verneverdiene.

Det konkretiseres med følgende målområder:

3.2. Delmål

Lokal forståelse, økt kompetanse og forankring av vern og ressursforvaltning

Dette innebærer:

- Mest mulig lik forvaltningspraksis i likeverdige områder i hele planområdet.
- Øke kompetanse om natur- og kulturverdier i planområdet og formidle dette lokalt
- Gi informasjon om og tilrettelegging av natur- og kulturverdier.

Sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning

Dette innebærer:

- Ivaretagelse av villreinens leveområder også utenfor områder vernet etter naturvernloven og ikke legge opp til aktivitet som øker ferdsel i villreinens leveområde.
- Sikring og synliggjøring av kulturminner og kulturlandskap,
- Sikring og tilrettelegging av arealer til friluftsliv og rekreasjon.
- Opprettholdelse av aktiv landbruksdrift og bruk av virkemidler i landbruket for å sikre kulturlandskap og biologisk mangfold.

Legge til rette for bærekraftig næringsutvikling

Dette innebærer:

- Satsing på tradisjonelt landbruk og nye næringer med utspring i tradisjonell landbruksdrift
- Reiselivspotensialet knyttet til fjellområder, seterdaler og levende bygder utnyttes bedre.
- Profilere og utvikle "Dovrefjell" som begrep
- Verdsette landbrukets betydning i forhold til å ivareta verneformålet kulturlandskap og opprinnelsen til dette og bruke virkemidler i landbruket til dette

Sikre lokal forvaltning av verneområdene

Dette innebærer:

- Lokal forvaltning etableres som varig løsning
- Kompetanse og ressurser både i lokalt forvaltningsorgan og i kommunene må sikres.
- Videreutvikle en mer helhetlig forvaltning i Dovrefjellområdet som omfatter informasjon, oppsyn, skjøtsel, tilrettelegg og overvåking

4. Retningslinjer

4.1. Innledning

Retningslinjene angår forholdet mellom verneplan og fylkesdelplan, samt arealplanlegging i henhold til plan- og bygningsloven.

4.2. Retningslinjer for forvaltning

4.2.1. Samordning av forvaltning

Forvaltning etter plan- og bygningsloven må samordnes med forvaltning etter naturvernloven og andre aktuelle lover, slik at funksjonelle enheter ses i sammenheng uavhengig av administrative grenser og verne- og plangrenser.

4.2.2. Prinsipper for forvaltningsordninger

Følgende hovedprinsipper for forvaltning gjelder i planområdet:

- Kommunene har forvaltningsansvar i landskapsvernområder (naturvernlov), med Direktoratet for naturforvaltning som klageinstans
- Kommunene har forvaltningsansvar i biotopvernområder (viltlov), med Direktoratet for naturforvaltning som klageinstans
- Dovrefjellrådet¹ har forvaltningsansvar i nasjonalparker, med Direktoratet for naturforvaltning som klageinstans.
- Kommunenes ansvar og myndighet etter plan- og bygningsloven og særlover koordineres med forvaltning etter naturvernloven og viltlov
- Det bør legges vekt på samarbeid på tvers av fylkes- og kommunegrenser ved forvaltning av områdene.

Prinsippene for forvaltning i verneområdene er beskrevet mer detaljert i "Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell".

¹ Dovrefjellrådets funksjon som forvaltningsorgan i nasjonalparken er et forsøksprosjekt som varer fram til sommeren 2007. Dette er nærmere beskrevet i handlingsprogrammet.

4.2.3. Dovrefjellrådet sin rolle i forvaltning av fylkesdelplanen

Dovrefjellrådet ble opprettet i 2000 og ble formalisert med egne vedtekter den 15. januar 2003. Formålet med Dovrefjellrådet er å følge opp fylkesdelplan for Dovrefjellområdet og være forvaltningsmyndighet for Dovrefjell-Sunndalsfjella Nasjonalpark, samt koordinere forvaltningen av de andre verneområdene i verneplanen for Dovrefjell. Dovrefjellrådet er organisert som et interkommunalt samarbeidsorgan i henhold til kommunelovens § 27.

Ansvar for forvaltning og oppfølging av fylkesdelplanen konkretiseres på følgende måte:

- Hovedansvaret for å følge opp retningslinjene i fylkesdelplanen ligger hos fylkeskommunene og kommunene.
- Dovrefjellrådet har et særskilt ansvar for å følge opp handlingsprogrammet. Dette skjer ved årlig drøfting i Dovrefjellrådet og rullering annen hvert år.

4.3. Virkninger av fylkesdelplanen

I henhold til plan- og bygningslovens § 19-6 skal fylkesdelplanen legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket. Rettlig bindende arealbruk blir fastlagt i den kommunale planleggingen og gjennom vern etter naturvernloven.

Fylkesdelplankartet og disse retningslinjene er retningsgivende for kommunal planlegging og saksbehandling. Dersom planen fravikes av kommunen, må kommunen påregne innsigelse fra myndigheter på fylkesnivå. Fylkesdelplanen er en overordnet og grovmasket plan, som ikke fanger opp alle lokale forhold. Det vil derfor være nødvendig å tilpasse plangrenser, bestemmelser og retningslinjer i kommunenes juridisk bindende planlegging. Dersom hovedprinsippene i fylkesdelplanen fravikes i kommunal planlegging, skal spørsmålet tas opp med statlige og fylkeskommunale myndigheter tidlig i planprosessen.

Av Plan- og bygningslovens § 19-6 følger at dersom det innen statlige virksomhetsfelter blir aktuelt å fravike fylkesdelplanens forutsetninger, skal vedkommende statsorgan ta spørsmålet opp med fylkeskommunens planmyndigheter.

4.4. Retningslinjer for kommunenes arealplanlegging

4.4.1. Generelle retningslinjer – gjelder for hele planområdet

Retningslinjer og vedtekter til plan- og bygningsloven

Kommunene tilrår å vedta retningslinjer til plan- og bygningslovens § 74 nr. 2 om estetisk utforming av bygg i seterdaler, viktige kulturlandskapsområder og spredt utbygging for øvrig. Retningslinjene vil gi grunnlag for avslag av byggesøknader dersom tiltaket bryter med formingsbestemmelsene, og kan brukes for å stille vilkår til utforming og plassering når byggetillatelse gis.

Kommunene tilrår også å innføre samordnede vedtekter til plan- og bygningslovens § 85 for camping og bobiler.

Planlegging og saksbehandling

Fylkesdelplanen skal legges til grunn ved kommunenes behandling av plan- og byggesaker, og øvrige saker knyttet til areal- og ressursbruken. Intensjonene i fylkesdelplanen skal legges til grunn; om nødvendig bør kommunen innføre bygge- og deleforbud etter plan- og bygningslovens § 33 i påvente av revidert kommuneplan dersom dette er nødvendig for å gjennomføre intensjonene i fylkesdelplanen.

Kommunene har ansvar for at alle nye arealplaner, utbyggingssaker og inngrepssaker som kan få betydning for villreinens livsvilkår, skal sendes villreinnemnda og villreinutvalget til høring.

Behandling av dispensasjonssaker

Ved behandling av dispensasjon fra kommuneplan eller reguleringsplan etter § 7 i plan- og bygningsloven skal kommunene legge vekt på å følge opp retningslinjene i fylkesdelplanen. Endringer i areal- og ressurspolitikken bør ikke skje ved dispensasjoner, men ved å ta opp planene til revisjon.

Veger

Vegutbedringer og nye veger som øker mulighetene for bilkjøring og ferdsel inn i villreinens leveområder skal som hovedregel ikke bygges. Dersom dette skjer skal behovet for ferdselsreguleringer ved bom og restriksjoner på brøyting vurderes. Eksisterende veger som er anlagt i landbrukssammenheng inn i villreinens leveområder, bør ikke åpnes for trafikk før 1. juni, jfr. forvaltningsplanen for verneområdene.

Der vegutbedring eller nybygging av veg er nødvendig for å fremme aktiv seterdrift i et område bør det gis veiledning i planlegging med sikte på å komme fram til landskapsmessige og økonomisk akseptable løsninger.

Det er bare veger som er dimensjonert for landbrukets behov som kan defineres som landbruksveg. Vegplaner som gjelder f.eks. biladkomst til hytter eller reiselivsvirksomhet, faller

utenfor landbruksformålet og krever derfor planbehandling, eventuelt dispensasjon etter PBL § 19-1 i særlige tilfelle¹. Veger som medfører konfliktylt ferdsel inn i sentrale villreinområder bør stenges med bom i de periodene av året da ulempene for villreinen er størst. Der det er nødvendig for å gjennomføre tiltaket bør reguleringsplan brukes for å styre ferdselen, bl.a. gjennom styring av stopp- og parkeringsmuligheter og skilting.

Brøyting av offentlig vegger inn i villreinens leveområder er som hovedregel ikke tillatt. Det samme bør gjelde for private vegger. Omfanget av brøyting bør fortløpende vurderes i forhold til villreinens leveområde og trafikkmengden i området. Brøyting bør som hovedregel kunne styres ved frivillige avtaler, om nødvendig bør reguleringsplan brukes for å styre sommer- og vinterbruken.

Gjennom retningslinjer til plan- og bygningslovens § 74 nr. 2 bør kommunen stille krav til utforming og tilpassing av offentlige og private vegger.

Ferdsel

Med ferdsel menes allmenn ferdsel etter friluftsløven, motorisert ferdsel i utmark og ferdsel i samband med forsvarets aktiviteter.

Lokalisering av ferdselsårer må skje ut fra hensyn til villreinens og øvrige sårbare arters arealbruk. Kommunene bør som en del av kommuneplanen utarbeide planer for motorferdsel i utmark, skiløyper og stier, og knytte disse til forvaltningen etter naturvernloven og lov om motorferdsel i utmark. Planene bør samordnes over kommune- og fylkesgrensene. Kommunene bør føre en restriktiv dispensasjonspraksis mht. motorferdsel i utmark. Løypetraseer som er uheldige i forhold til villreinens leveområder bør legges om. Organiserte turer bør legges utenom sentrale villreinområder i de periodene av året da konflikt kan oppstå.

Forsvaret har etter lov om motorferdsel i utmark tillatelse til ferdsel i utmarka knyttet til øvelser, forflytninger og transport. Forsvaret skal etter samme lovs § 8 vise aktsomhet og unngå skader og ulempe for naturmiljø og mennesker. I denne forbindelse skal fylkesdelplanens retningslinjer legges til grunn.

Vassdrag

Forvaltning av varig verna vassdrag skal koordineres med den øvrige forvaltningen av arealer i området. Planer for differensiert forvaltning av disse områdene bør søkes integrert i øvrige verne- og planbestemmelser og bør inngå som en del av kommuneplanens bestemmelser. Kommunene bør gjennom kommuneplanleggingen også sikre verneverdier knyttet til øvrige vassdrag og ta opp behov for estetisk og landskapsmessig forbedring av utbygde vassdrag.

¹ Som hovedregel bør ikke slike tiltak i villreinens leveområder behandles som dispensasjon, men avklares gjennom plan, jf også teksten foran. I § 19-1 *Søknad om dispensasjon* i ny plandel i plan og bygningsloven, i kraft fra 1.7.2009, blir adgangen til å gi dispensasjon strammet inn i forhold til § 7 i tidligere lov. (Tilføyd / endret etter merknad side 4 i MDs godkjenningbrev.)

Kraftutbygging og kraftlinjer

Ny eller utvidelse av eksisterende kraftutbygging eller kraftlinjer bør unngås i villreinens leveområder. Verneverdige vassdrag bør sikres gjennom en utvidelse av verneplan for vassdrag. Unntak kan gjøres for prosjekter som ikke innebærer nye inngrep av betydning for villreinen eller øvrige verneinteresser og for prosjekter med samlet positiv miljøgevinst knyttet til villrein, landskap og andre verneinteresser. [1] Retningslinjene er ikke til hinder for drift og vedlikehold av kraftlinjer. Det forutsettes at det tas mest mulig hensyn til villrein og øvrige verneinteresser.

Gruvevirksomhet og skiferuttak

Gruvevirksomhet og skiferuttak avklares gjennom kommuneplan eller reguleringsplan. Virksomheten må ikke innebære inngrep av betydning for villrein eller øvrige verneinteresser og i størst mulig grad tilpasses landskapshensyn. Skiferområdene i Drivdalen omfattes av denne retningslinjen.

4.4.2. Retningslinjer sone A (nasjonalpark) og D (naturreservater)

Området vernet som nasjonalpark og naturreservat etter naturvernloven vises som båndlagt areal i kommuneplanene.

4.4.3. Retningslinjer for sone B (landskapsvernområder)

Denne sonen omfatter samtlige arealer vernet som landskapsvernområde etter naturvernloven. Områdene tilrås i tillegg lagt ut som LNF-område i kommuneplanen, for å kunne knytte kommunale bestemmelser til områdene og sikre samordnet forvaltning for alle kommunens arealer utenfor nasjonalpark.

4.4.4. Retningslinjer for sone C (biotopvernområder)

Denne sonen omfatter samtlige arealer vernet som biotopvernområde etter viltloven. Områdene tilrås i tillegg lagt ut som LNF-område i kommuneplanen, for å kunne knytte kommunale bestemmelser til områdene og sikre samordnet forvaltning for alle kommunens arealer utenfor nasjonalpark.

¹ [Tatt ut: *Alle inngrep i forbindelse med slike anlegg skal behandles som kommunedelplan eller reguleringsplan.*] Det vises til MDs godkjenningsbrev s. 4. Denne retningslinjen faller bort ved ikrafttreden av ny Plan- og bygningslov fra 1.7.2009.

4.4.5. Retningslinjer for sone E - Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)

Det skal ikke etableres nye hytter, turistbedrifter eller annen utbygging i denne sonen, og heller ikke foretas større utvidelse av eksisterende bedrifter eller turisthytter. Godkjente arealplaner som ikke er gjennomført, skal vurderes i forhold til intensjonene i fylkesdelplanen og verneplanen ved neste revisjon av kommuneplanene.

Ved behandling av søknader om landbruksbygg og –anlegg skal det legges vekt på å komme fram til plassering og utforming som gir minst mulig konflikt med villrein og øvrige verneinteresser. Gjennom retningslinjer til plan- og bygningslovens § 74 nr. 2 bør kommunen konkretisere krav til utforming av bygg og anlegg, inkludert landbruksbygg.

4.4.6. Retningslinjer for sone F – Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)

Dalbotnen og øvrige randområder der det kan tillates spredt utbygging på nærmere vilkår

Ved vurdering av kommuneplanens regler for spredt bolig- og ervervsbebyggelse skal det legges stor vekt på i hvilken grad utbygging vil øke presset på ferdselen inn i villreinområdene. Som hovedregel bør utbygging i forbindeser med gards- og seterturisme avklares gjennom regulerings- eller bebyggelsesplan. Spredt hyttebygging bør unngås – områder for hyttebygging bør begrenses til byggeområder som lokaliseres i kommuneplan.

I hele sone F bør det legges vesentlig vekt på de landskapsmessige virkninger av inngrep og utbygging.

4.4.7. Retningslinjer for sone G og H – kommunedelplanområder

Sone G omfatter områder der det er utarbeidet kommunedelplan.

Sone H omfatter områder der det anbefales at kommunene setter i gang kommunedelplanlegging eventuelt slik planlegging er igangsatt.

Kommunedelplaner for tettsteder og øvrige byggeområder

Ved planlegging i tettstedene bør det legges til rette for utvikling av reiselivsnæring i og nær tettstedene, både gjennom utbygging av reiselivsbedrifter og gjennom opprusting av sentrumsområdene estetisk og funksjonelt. Hensynet til kulturlandskapet rundt tettstedene bør tillegges stor vekt.

Ved all tilrettelegging for reiseliv og fritidshus skal det vurderes hvordan utbygging kan påvirke ferdselen inn i villreinområdet.

Kommunedelplaner for seterdaler, fjellgarder, bygder og øvrige kulturlandskap

Det tilrås at det utarbeides kommunedelplaner for følgende områder i denne kategorien:

- H 1. Dalsida, Lesja kommune** (igangsatt)
- H 2. Eikesdalen, Nesset kommune** (igangsatt)
- H 3. Grødalen – Åmotan, Sunndal kommune** (reguleringsplanarbeide i gang)
- H 4. Dindalen, Oppdal kommune**
- H 5. Vinstradalen, Oppdal kommune**
- H 6. Einunndalen, Folldal kommune** (drøftes)
- H 7. Kakelldalen, Folldal kommune** (drøftes)

For H 4, Dindalen og H 5 Vinstradalen er utarbeidelse av kommunedelplan først og fremst aktuelt hvis det fremmes utbyggingsplaner i området.

I områdene H 1 – H 7 skal det legges til rette for et aktivt landbruk som grunnlag for skjøtsel av kulturlandskap, bygninger og anlegg. Det skal utarbeides kommunedelplaner som avklarer rammene for arealbruk og skjøtsel. Kommunedelplanene bør være grunnlag for forvaltningssamarbeid mellom bl.a. landbruks-, miljøvern, kulturvern-, reiselivs- og planleggingsmyndigheter.

Kommunedelplanene skal avklare hoveddrammene i arealbruken i området, knyttet til utbygging og vern. De skal være så detaljerte at de gir grunnlag for forvaltning og skjøtsel av området, og for vurdering av søknader om næringsutvikling knyttet til landbruk, reiseliv mv.

Det tilrås at det ikke legges opp til nye hytteområder i seterdalene og at det utøves en streng dispensasjonspraksis.

På plankartet er kommunedelplanene avgrenset mot landskapsvernområdene. Det kan være aktuelt å la kommunedelplanene også omfatte deler av landskapsvernområdet.

Bruk av plan- og bygningsloven i seterdalene betyr ikke at en åpner for nye kraftutbyggingsprosjekter. Kraftutbygging skal vurderes i den enkelte sak i forhold til verneinteressene.

Det kan være aktuelt å vurdere fredning av særlig verneverdige kulturmiljøer etter kulturminnelovens § 20, dersom dette anses formålstjenelig for å gjennomføre intensjonene i fylkesdelplanen.

Kommunedelplanene bør bl.a. ta opp følgende forhold:

- Bestemmelser og retningslinjer for utforming av nybygg og ombygging, landbruksveger, nydyrking og skogsdrift, seterdrift og andre tiltak i kulturlandskapet.
- Utforming av offentlige og private veger, lokalisering av massetak, behov for regulering av ferdsel gjennom regulering m.v.
- Avgrensning av området for regulering til spesialområde bevaring.

- Utpeking av området for utvikling av seterturisme, friluftaktiviteter m.v. ses i sammenheng med landbruk.
- Handlingsplan for skjøtselstiltak i kulturlandskap og kulturminner.

Kommunedelplaner for spesielle områder

Det tilrås at det i tillegg utarbeides kommunedelplan for strekningen **Dombås – Hjerkin** i Dovre kommune.

For området gjelder følgende retningslinjer:

- Vurdere behovet for arealmessig sikring og tilrettelegging av de store, sammenhengende fangstsystemene i området.
- Sikre tidligere brukte villreintrekk mellom Snøhetta- og Knutshøområdet gjennom forbud mot ny virksomhet og evt. vurdering av nye tiltak som kan fjerne barrierer. Ved veg- og baneutbygging bør det vurderes krav om at tunnelløsning utredes.
- Helhetlig plan for parkering, vegsideanlegg og fricamping / bobiler langs E6 og for kanalisering av trafikk fra E6 og inn i fjellet gjennom skilting og opparbeiding av stier.

4.4.8. Villreinens leveområde

St.meld. nr. 21 (2004-2005) fastslår at villreinens leveområder skal sikres. Snøhetta og Knutshø er særskilt viktige områder for villrein. Regjeringen vil gi villreinområder som er spesielt viktige for artens framtid i Norge, status som "nasjonale villreinområder" og at avklaring av grenser og innhold skjer gjennom regionale planprosesser. Det er ikke kommet retningslinjer fra Miljøverndepartementet på hvordan dette bør håndteres.

I fylkesdelplan for Dovrefjell forsøkes dette tydeliggjort gjennom å antyde ei grense for villreinens område. I mangel av ei biologisk grunnlagt grense er det i høringsforslaget valgt å bruke "tellende areal" slik det er fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning. "Tellende areal" er grunnlaget for tildeling av jaktkvoter og antyder i det minste et minimum for villreinens leveområder. *Denne grensa for villreinens leveområde er en illustrasjon (eller pedagogisk uttrykksform), og innebærer ingen faktisk endring av planens mål og retningslinjer.*

Det har kommet inn relativt mange merknader på dette. Kommentarene går særlig på sammenblanding av grense for tellende areal og biologisk grunnlagt grense for villreinens leveområde.

Ut fra statlige føringer og merknadene i høringsprosessen har fylkeskommunene og fylkesmenene derfor i samråd med Dovrefjellrådet tatt initiativ til et prosjekt for å få fram et bedre, faglig fundert bilde av hva som faktisk er villreinens leveområde. Oppdraget går ut på en økologisk vurdering av ytre grenser for leveområda til villreinbestandene i Snøhetta- og Knutshøområdet med vekt på å:

1. Definere/beskrive leveområde som en egen enhet i villreinkartet

2. Beskrive mer inngående hvilke biologiske parametre som skal være retningsgivende for dette
3. Drøfte og klargjøre type og omfang av bakgrunnsinformasjon/data som skal nyttes.

Prosjektet er finansiert av de fire fylkesmennene og utføres av Norsk institutt for naturforskning (NINA) våren 2007.

NINA-rapporten inngår ikke som en del av fylkesdelplan for Dovrefjell i denne omgang, men vil være et grunnlag for senere revisjon. Vi ser det slik at rapporten vil gi oversikt over eksisterende kunnskap om villreinens leveområde og gjøre denne informasjonen tilgjengelig.

Retningslinjene for sone E beholdes for hele LNF-området selv om grense for villreinens leveområde går gjennom området.

5. Handlingsprogram for tiltak i tilknytning til Dovrefjellområdet

5.1. Innledning

Handlingsprogrammet inneholder følgende 4 elementer:

2. Framtida for Dovrefjellrådet
3. Prioriterte tiltak 2007 – 2008
4. Forventninger til staten
5. Oversikt over tiltak – kommunevis eller tiltak i regi av kommuner i samarbeid

Handlingsprogrammet bør rulleres hver 2. år i Dovrefjellrådet.

5.2. Dovrefjellrådets framtidige rolle.

Dovrefjellrådet ble opprettet i 2000. Dovrefjellrådet har ansvar både for å følge opp verneplanen og fylkesdelplanen. Etablering av Dovrefjellrådet var nedfelt i den forrige fylkesdelplanen og hensikten var å bedre samordning av vern og utvikling i Dovrefjellområdet. Forvaltning av verneområdene ble lagt til Dovrefjellrådet i 2003 – som en forsøksordning for 4 år. Forsøket evalueres fortløpende og skal avsluttes sommeren 2007¹ med en samla sluttevaluering for alle forsøkene. Stortinget skal behandle saken som en del av statsbudsjettet for 2010.

En viktig årsak til å opprette en lokal forsøksordning på Dovrefjellområdet, var ved siden av

Organisering i Dovrefjellområdet

¹ Forsøket er forlenget inntil videre, da Stortingets behandling har blitt utsatt.

ønsket om lokal forvaltning, å oppnå en *helhetlig* forvaltning av området. Helhetlig forvaltning av verneområdene er viktig både av hensyn til natur- og kulturminnene, og i forhold til mulighetene for næringsmessig utvikling i tilknytning til verneområdene. Helhetlig forvaltning er også viktig i forhold til en mest mulig effektiv ressursutnyttelse. Med dagens situasjon (se figur forrige side), krever dette samordning av svært mange ulike aktører, basert på frivillighet. En slik samordning er svært ressurskrevende, og heller ikke alltid mulig å få til. Det er derfor ønskelig å endre dagens forvaltningsordninger, med sikte på en mer helhetlig og samordnet forvaltning.

Det er naturlig at fylkesdelplanen benyttes til å signalisere lokal- og regionalpolitisk ståsted i forhold til vegen videre etter 2007.

Denne skisseres i 2 hovedpunkter:

- 1. Ordningen med en samordnet, lokal forvaltning av verneområdene videreutvikles etter 2007**
- 2. Det arbeides også for å få utvidede forvaltningsfullmakter og funksjoner for Dovrefjellrådet på noen områder.**

Utvidet funksjon for Dovrefjellrådet bør også inkludere at Dovrefjellrådet får flere virkemidler. Det arbeides for at Dovrefjellrådet skal få egne midler til gjennomføring av fylkesdelplanen - *Dovrefjellmidler*. Dette må skje som et spleiselag mellom – i første rekke fylkeskommuner og kommuner. I tillegg bør det arbeides for at midler fra SNO, DN, fjellstyrer mv. kan legges inn i samme pott.

5.3. Prioriterte tiltak 2007 – 2008 – gjennomføring og finansiering

Prioriterte tiltak i 2007 og 2008 er følgende:

Denne prioriteringslista er for Dovrefjellrådet – enten arbeid i regi av Dovrefjellrådet eller prosjekter som finansieres med *Dovrefjellmidler*. (Ikke prioritert rekkefølge)

1. Avslutte arbeidet med å lage skiltmal for Dovrefjellområdet
2. Avklare nye skiltingstiltak
3. Avklare lokalisering, samarbeid, finansiering osv. angående informasjonssenter – både eksisterende og nye, inkl. Villreinsenter.
(punkt 2 og 3 kan videreutvikles til en *handlingsplan for informasjon*)
4. Sertifisering av verneområdene i Dovrefjell i henhold til The European Charter, i regi av Europarc.
5. Arbeide med organisering av oppgaveløsning i Dovrefjellområdet og endrete ansvarsforhold.

5.4. Forventninger til staten

I fylkesdelplanen stilles det følgende forventninger til statlige aktører:

1. Prinsippet om lokal forvaltning videreføres og videreutvikles. Dette innebærer at:
 - Ordningen med en samordnet, lokal forvaltning av verneområdene videreføres etter 2007.
 - Tilstrekkelig finansiering sikres.
 - Staten bidrar aktivt i videreutvikling av den lokale forvaltningen, jfr. Soria Moria-forhandlingene.
2. Det forventes at tilbakeføring av Hjerkinns skytefelt skjer i nær dialog med regionale og lokale myndigheter, og med sikte på å finne gode løsninger for Snøheimvegen.
3. Mulighet for bærekraftig næringsutvikling i tilknytning til verneområder videreutvikles.

5.5. Oversikt over tiltak som dekker flere kommuner (ikke prioritert rekkefølge)

Nr	Tiltak	Beskrivelse og status	Resultatmål	Hovedansvarlig	Merknad
1	Skiltmal	Arbeid med å lage felles skiltmal for Dovrefjellområdet er igangsatt med prosjektleder og arbeidsgruppe. Arbeidet må samordnes med nasjonalt arbeid og skiltmal som er laget i Nasjonalparkriket (prosjekt i Nord-Gudbrandsdal).	Avslutte arbeidet med skiltmal	Dovrefjellrådet	
2	Skiltingstiltak	Skilting/informasjon deles i 2 typer: <ul style="list-style-type: none"> • <u>Informasjonspunkt</u>: i dag er det 32 informasjonspunkter (steintavler). Det kan være aktuelt å supplere med flere punkter. • <u>Opplevelsespunkt</u>: Dette er informasjonspunkt med mer omfattende informasjon. Aktuell plassering: Fokstua, Åmotan, Torbudalen, Hjerkinnhø og Kongsvold samt Informasjonssentrene. Arbeid er i gang. 	Avklare nye skiltingstiltak. Finansiering.	Dovrefjellrådet	
3	Informasjonssenter	Finnes i dag på følgende steder: Oppdal, Kvikne, Folldal, Dombås, Gjøra. Det er en utfordring av få tilstrekkelig finansiering til drift og utvikling av sentrene. Det arbeides for å få etablert nye informasjonssentre i Nasset, Rauma og Lesja. Avklare rollen til og samarbeid med iNasjonalparker.	Avklare mulighetene for etablering av nye informasjonssentra.	Den enkelt kommune i samarbeid med iNasjonalparker	

Nr	Tiltak	Beskrivelse og status	Resultatmål	Hovedansvarlig	Merknad
4	Villreinsenter	Etablere nasjonalt kompetansesentre for villrein. Det er bevilget 12,6 mill kr til 2 senter (Tinn og Dovre) og stiftelse er etablert. Ses i sammenheng med punkt 3.	Avklare innhold og lokalisering.	Dovre fjellrådet	
5	Villreinfangst som verdensarv	Prosjektet har som mål å få villreinfangsten med tilknyttede kulturminner inn på UNESCOs verdensarv-liste. Forprosjekt er fullført. Hovedprosjekt i gang.	Gjennomføre hovedprosjekt med mål om å komme inn på Miljøverndepartementets forslag til UNESCO	Lesja kommune	
6	Sertifisering av verneområdene på Dovrefjell.	Sertifisering av verneområdene på Dovrefjell i henhold til The European Charter, i regi av Europarc. Dovrefjellrådet har sluttet seg til at det skal arbeide videre med tanke på framtidig sertifisering. Prosjekt er etablert og finansiert (550.000 kr)	Gjennomføre sertifisering.	Dovre fjellrådet	
7	Dovre fjell rundt på sykkel	Utvikle et sykkelturneprodukt der eksisterende sekundærvegnett, private veier og kjørespor knyttes sammen til en (eller flere) rundturer rundt Dovrefjell. Prosjektet er på idéstadiet. Hedmark og Oppland fylkeskommuner utarbeider sykkelbok som dekker deler av området.	Gjennomføre forprosjekt for å avklare om dette initiativet skal videreutvikles	Dovre fjellrådet Oppdal, Tynset, Follidal, Dovre, Lesja, Rauma, Nettet, Sunndal	Prosjektark i vedlegget
8	Turkart	Det mangler samlet turkart over Knutshø-området i den nasjonale turkartserien. (1:50.000 eller 1:100.000) Kartet over Dovrefjell oppdateres. Begge disse kartene er under utarbeidelse og vil foreligge vår 2007.	Utarbeide 2 turkart, Knutshø og Dovrefjell	Dovre fjellrådet	

Nr	Tiltak	Beskrivelse og status	Resultatmål	Hovedansvarlig	Merknad
9	Tilrettelegging langs Dovrefjellaksen	<p>Hovedmålet med prosjektet er å komme fram til en samlet plan for tilrettelegging langs Dovrefjellaksen, herunder utrede grunnlaget for en fysisk etablering av en parallell sykkelsti/vandringsssti langs E-6 over Dovrefjell. Forstudie foreligger. Prosjektleder lokalisert i Dovre kommune.</p> <p>Det foreligger også initiativ for å se på jernbanestrekningen på Dovrefjell som reiselivsprodukt i denne sammenhengen.</p>	Tilrettelegge for økt aktivitet langs Dovrefjellaksen	Dovre kommune - i samarbeid med Folldal og Oppdal	
10	Aursjøvegen som turistveg	<p>Samle alle aktører i og rundt Aursjøvegen til et felles løft med målsetting å etablere Aursjøvegen til nasjonal turistveg innen 2010. Prosjektleder ansatt i ½ stilling hos Sunndal aktivum.</p> <p>Styringsgruppe for hele prosjekter etablert med medlemmer fra alle samarbeidspartnerne.</p> <p>Lesja kommune har ide om tilrettelegging av en tursti mellom Dalsida og Aursjøvegen/ Aursjøhytte ved nordenden av Aursjømagasinet. Prosjektet vil eventuelt også utrede muligheten for båttransport mellom Dalsida og Aursjøvegen.</p>	Tilrettelegge for økt aktivitet langs Aursjøvegen uten konflikt med verneverdier/-forskriftene.	Neset og Sunndal kommuner Lesja kommune	Prosjektark i vedlegget.
11	Kulturminneregistrering i Aursjøområdet	I forbindelse med nedtapping av Aursjømagasinet (reparasjon) er det foretatt registrering langs den tørrlagte sjøbunnen. Rapport vil foreligge vår 2007.	Registrere kulturminner	Neset og Lesja kommuner	

5.6. Oversikt over tiltak i enkeltkommuner

Kommunene har i arbeidet med fylkesdelplanen meldt inn en rekke tiltak – i første rekke tilretteleggingstiltak. Disse er lagt inn i tabellen nedenfor. Noen er også beskrevet i et kortfattet prosjektark (vedlegg til planen).

Følgende tiltak er spilt inn:

Kommune	Prosjektnavn/tiltak	Beskrivelse og status	Kostnad
Oppdal	Etablering av turløyper i området Fagerhaug - Langvelldalen	De aktuelle stiene er kartfestet og tiltaket er avklart med grunneierne i området. Tekster til info-tavler mv. er ikke utarbeidet. (se prosjektark)	Ca 200.000
Oppdal	Villreinfangst-Kongsvold	Oppbygging av fangstgroper så autentisk som mulig, jfr.forprosjekt 2005	Ca. 850.000
Folldal	Turistveg Rondane	Utvikling av kjernestrekningen Atnbrua – Folldal sentrum med tilførselsveger blant annet RV29 Grimsbu – Folldal og RV 29 Dalholen – Folldal, til nasjonal turistveg. Målsettingen er godkjenning som nasjonal turistveg i 2008. Kjernestrekningen er utenfor planområdet for fylkesdelplan Dovrefjell, men tilførselsveiene er innenfor. Prosjektet er i gang. (Se prosjektark)	Refiniseres i 2007

Kommune	Prosjektnavn/tiltak	Beskrivelse og status	Kostnad
Folldal	Kommunedelplan seterområder Einunndalen og Kakelldalen	Målsettingen er å lage kommunedelplan for seterområder (Einunndalen og Kakelldalen) og starte opp dette arbeidet i 2007.	
Tynset	Restaurering av Vollan bru	Restaurering av ei hengebru som i dag er stengt for ferdsel. Knyttet til Kvikne nasjonalparker, som eies og drives av Stiftelsen Vollan gård. Mål om ferdigstilling 2009. (Se prosjektark)	1 450 000 Bl a Hedmark fylkeskommune, Statskog, KVO, Tynset kommune, Statens vegvesen og SNO.
Sunndal	Seterprosjekt i Grøvudalen, Torbudalen (og Innerdalen)	Prosjekt seterlandet. Tre setre (to i planomr.) samarbeider om produktutvikling og markedsføring, samt felles logo. Salg av seterprodukter, guidede turer o.a. opplevelser, kurs m.v.	
Sunndal	Tilretteleggingsprosjekt i Åmotan	Utbedre merking og tilrettelegging av stier i spektakulære fossejuvområdet. Bedre tilgjengelighet (parkering), gjøre området mer attraktivt ved informasjon og muliggjøre rundtur. Delvis gjennomført, fase 1 avsluttes 2007.	200 000 (fase 1) – av disse 150' fra Dovrefjellrådet (SNO)
Lesja	Seterprosjekt i Dalsida	Utnytte eksisterende bygningsmasse på setrene som alternativ til hyttebygging. Utvikle småskala reiseliv. Forprosjekt er ferdig. Trolig oppstart av hovedprosjekt i 2007. Delprosjekt er å utarbeide byggeskikkveileder for å sikre byggeskikk og kulturlandskap på Dalsida.	Ikke avklart

Kommune	Prosjektnavn/tiltak	Beskrivelse og status	Kostnad
Lesja	Villreinutstilling på Lesja bygdetun	Utarbeide permanent og midlertidig utstilling om liv og næring i ei fjellbygd. Utstillingen "Villrein – jakt og fangst" er et av temaene. Første del av prosjektet er ferdig – fullføres i 2007	1,375 mill kr
Lesja	Revisjon av natur- og kultursti på Dalsida	Det er behov for å revidere kultur- og naturstien på bakgrunn av ny avgrensning av verneområder og ny kunnskap. Planlegging startet høsten 2005.	Ikke avklart
Neset	Besøkssenter/ informasjonssenter i Neset	Etablere besøkssenter som kan gi informasjon/ presentere områdets naturkvaliteter og bruk, gi informasjon om verneområdene og omkringliggende fjellområder. Neset kommunestyre vedtok i 2006 at besøkssentret skal lokaliseres til Eresfjord, samlokalisering med Coop Eresfjord. Det arbeides nå med forprosjekt som skal se nærmere med kostnader og videre prosjektorganisering (se prosjektark).	
Rauma	Tilrettelegge av sykkelsti fra Åndalsnes sentrum til Trollveggen	Forprosjekt foreligger. Først del fra Åndalsnes til Horgheimseidet mangler kun 1 km. Videre framdrift sees i sammenheng med oppgradering av E 136 gjennom Romsdalen. (se prosjektark)	
Rauma	Besøkssenter/tindesenter i Åndalsnes	Etablere et tindesenter som også kan fungere som besøkssenter/informasjonssenter for nasjonalparken. Samordnes med informasjonssenter for Reinheimen. Samlokalisering av fagmiljø innen friluftsliv og naturbruk/forvaltning. (se prosjektark)	

6. Vedlegg – prosjektark

6.1. Kommune: Oppdal, Tynset, Folldal, Dovre, Lesja, Rauma, Nesset, Sunndal

Prosjektnavn:

”Dovrefjell rundt på sykkel” (bedre prosjektnavn trengs!).

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Utvikle et sykkelturismeprodukt der eksisterende sekundærveinett, private veier og kjørespor knyttes sammen til en (eller flere) rundturer rundt Dovrefjell. Hovedveiene unngås der det er praktisk mulig. (Nesten hele veien.)

Natur- og kulturopplevelsene langs en slik rute er store og bør ha et stort potensial for utvikling av denne type turisme. Veinettet ligger der i stor grad, men tilrettelegging og sammenbinding slik at man kan sykle uten å bruke hovedveiene mangler. Stort sett er det små fysiske tiltak som skal til. Tiltaket vil skje i randsonen til verneområdene og vil ikke gi uønsket belastning på disse. Tiltaket vil passe godt inn i konseptene geoturisme / grønn turisme / økoturisme.

Status

Kun på idestadiet, men samtlige kommuner har spilt inn tanker om sykkelturisme i egen kommune i planprosessen.

Samarbeidspartnere

Reiselivsbedrifter, turistforeninger og lignende (de som vil få kunder som følge av tiltaket – viktigste som eiere av prosjektet!)

Kommuner, fylkeskommuner, vegvesenet, Dovrefjellrådet, Syklistenes landsforbund

Framdrift

Sykkelturismeproduktet etableres som et nettverk (Innov. Norge har et tilpasset opplegg, jfr. SLF⁴)

1. Etablere nettverksorganisasjon og eierskap til tiltaket hos viktigste deltakere
2. Etablere sekretariat (koordinering, drift og fornying, tellinger, markedsføring, pakketilbud)
3. Finansiering
4. Kartlegge ruta (med vekt på tiltaksbehov)

⁴ Sykkelturisme i Norge, syklistenes landsforening 2006, in press.

5. Skilte og legge til rette ruta (noen fysiske tiltak må påregnes), utarbeide kart og brosjyrer (utkast), kvalifisere aktuelle overnattingsbedrifter som ”Syklist velkommenovernattingssteder”

3, 4 og 5 må bli en iterativ prosess inntil man er i endelig ei havn med 6

6. Utarbeide plan inkl. finansiering for markedsføring, drift, fornyelse og vekst
7. Teste ruta, korrigere feil og mangler
8. Driftsfase.

Trolig må påregnes 3-5 år fra man starter til man er i en endelig driftsfase.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Ikke vurdert

Finansiering: Bør være sammenskudd fra eierne av tiltaket, i etableringsfasen også INo, vegvesenet, fylkeskommuner og kommuner.

6.2. Kommune: Sunndal og Nesset

Prosjektnavn:

Aursjøvegen som turistvei

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Samle alle aktører i og rundt Aursjøvegen til et felles løft med målsetting å etablere Aursjøvegen til nasjonal turistveg innen 2010.

Status

Prosjektleder ansatt i 1/2 stilling (felles m/ dagl. leder Sunndal nasjonalparksenter) hos Sunndal aktivum

Styringsgruppe for hele prosjekter etablert med medlemmer fra alle samarbeidspartnerne (nedenfor).

Samarbeidspartnere

Aursjøvegen AS

Nesset og Sunndal kommuner

Statkraft, Kristiansund og Nordmøre turistforening, Sunndal fjellstyre, Statkraft, Kristiansund og Nordmøre Turistforening, Sunndal Aktivum AS, reiselivsaktører, grunneiere, Nesset reiselivslag, og Nesset Næringshage

Framdrift

Tiltak innen juni 2007 (i Sunndal og Nesset)

- Få samlet alle aktører i og rundt Aursjøvegen til et felles løft, enes om et ”produkt navn” og utarbeid en strategi- og markedsplan (produkt, markedsføring, salg) for reiselivssatsning på og rundt Aursjøvegen (Sunndal og Nesset). Få opprettet en gruppe som lager en egen prosjektbeskrivelse (definerer ansvar, organisering og finansiering) og utfører de tiltak som gruppa/aktørene vedtar. Ansvar: Sunndal Aktivum
- Få oversikt over alle fasilitetene/attraksjoner/aktører/ressurser langs veien.
- utarbeide et nettsted (aursjovegen.no) og brosjyre.
- tilby guidede dagsturer ”Aursjøvegen rundt” i sommermånedene og tilby guidetjenester på generell basis i området.
- etablere et felles arrangement.
- få på plass ordentlig infotavle ved inngangen til Aursjøvegen (Holbu).

- Etablere et "info-hjørne" om området på Aursjøhytta.
- Motivere/legge til rette for videre utnytting av innmarka i Litldalen og Eikesdalen og rydding langs veier og turstier:
- Utarbeide enkle tur-/rutekart med nyttig og spennende info
- få til en skiltplan for området.
- få markedsført Statkrafts nye informasjonssenter.

Innen juni 2008 (i Sunndal og Nettet)

- få etablert eget driftselskap for markedsførings og salg av Aursjøvegen med tilhørende produkter
- få på plass bedre rasteplass med toalett og søppelkasser på flere av utsiktsplassene.
- få betalingskvikkerter plassert på tre utkikspunkt (Hallarvasslia, Finnsetlia, Mardalsfossen).
- få etablert minst en "turistinformasjonskiosk" på veien.
- få asfaltert/utbedret de mest prekære veistrekningene.
- få utarbeidet en kostnadsoversikt (investerings- og driftsbudsjett) for å bygge opp igjen Toppheis el.
- tilrettelegge for årlige ekstremспорт-arrangement, samt bidra til å gjennomføre andre årlige arrangement.
- få på plass et tilbud om guidede toppturer.
- få bedre utnyttet fiskemulighetene i området.

Innen juni 2010 (i Sunndal og Nettet)

- få Aursjøvegen til å bli en nasjonal turistveg.
- få etablert et opplevelsessenter/ørretobservatorium bygd nede i elva
- få bygd tømmeanlegg for bobil i området.
- få til et tilbud med hytteutleie

Prosjekt Aursjøvegen utvikles videre i et eget prosjekt i samarbeid med alle aktører i handels- og reiselivsnæringa i regionen. Ansvar, organisering og finansiering kommer i denne prosjektbeskrivelsen. Ansvar: Sunndal Aktivum.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Søknad Sunndal kommune/ Nettet kommune

Post / År	2005	2006	2007
Prosjektledelse SA (1/3 stilling inkl. sosiale og admin.kostn.)	140000	210000	210000
Drift styringsgruppe / Andre løpende kostnader	30000	30000	30000
Tiltakskostnader / Utrede og finansieres særskilt	Egen finans	Egen finans	Egen finans
SUM	170000	240000	240000
Total søknadssum			650000

Budsjett og finansieringskilder for de konkrete tiltakene vil variere i hvert enkelt tilfelle.

6.3. Kommune: Oppdal

Prosjektnavn:

Etablering av turløyper i området Fagerhaug - Langvelldalen

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Formålet med tiltaket er tilrettelegge for friluftsliv i tilknytning til kulturminner (fangstgroper, kullmiler mv) og en spesiell "canyon" i området Fagerhaug – Langvelldalen. Tiltaket består i å rydde og merke 2 stier i området. Den ene er en kort rundløype på 2 – 3 km med utgangspunkt ved Oppdalsporten. Den andre er en lengre sti med utgangspunkt fra en skogsvei ca. 2 km. sørøst for Fagerhaug. Denne stien vil bl.a. gå forbi en spesiell geologisk formasjon (canyon) og et område med fangstgroper. Det må anlegges en mindre P-plass ved utgangspunktet. For begge stiene er det tenkt satt opp infotavler ved spesielle severdigheter (kulturminner, geologi). Det skal utarbeides kart og brosjyremateriell.

Status

De aktuelle stiene er kartfestet, og tiltaket er avklart med grunneierne i området. Tekster til infotavler mv. er ikke utarbeidet.

Samarbeidspartnere

Aktuelle samarbeidspartnere er Oppdalsporten, Bjørn Follestad og Langvelldalen setersameie.

Framdrift

Tiltaket kan gjennomføres så snart finansieringen er klar- trolig ikke før i 2007.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Tiltaket er ikke kostnadsberegnet detalj. Foreløpige beregninger viser et behov for ca. kr. 200 000,-.

Aktuelle finansieringskilder så langt er Oppdal kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (friluftslivsmidler) og Oppdalsporten.

6.4. Kommune: Folldal/Stor-Elvdal

Prosjektnavn:

Turistveg Rondane

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Utvikling av kjernestrekningen Atnbrua – Folldal sentrum med tilførselsveier blant annet RV29 Grimsbu – Folldal og RV 29 Dalholen – Folldal, til nasjonal turistvei. Målsettingen er godkjenning som nasjonal turistveg i 2008.

Kjernestrekningen er utenfor planområdet for fylkesdelplan Dovrefjell men tilførselsveiene er innenfor.

Status

I gang.

Samarbeidspartnere

Stor-Elvdal kommune, Statens Veivesen, Folldal kommune

Framdrift

Godkjenning som nasjonal turistvei i 2008.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Skal refinansieres i 2006. Aktuelle kilder BU-midler, fylkesmannens landbruksavdeling, fylkeskommune, veivesen, Stor-Elvdal og Folldal kommune.

6.5. Kommune: Folldal

Prosjektnavn:

Kommunedelplan seterområder

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Målsetting å lage kommunedelplan for seterområder blant annet (Einunndalen og Kakelldalen).

Målsetting å starte opp dette arbeidet i 2007, men usikkert om kommunen kan prioritere prosjektet i dette året.

Status

Målsetting å starte opp i 2007.

Samarbeidspartnere

Aktuelt med samarbeid om finansiering med bla. Hedmark Fylkeskommune.

Framdrift

Igangsetting 2007.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Egen stillingsressurs. Ønsker i tillegg finansiering fra Hedmark Fylkeskommune. Har hatt en dialog på dette.

6.6. Kommune: Tynset

Prosjektnavn

Restaurering av Vollan bru

Kort beskrivelse

Restauring av Vollan bru

Status

Brua ble bygd i 1897, og var i aktivt bruk frem til 1970 tallet. Brua er ei hengebru bygget i tre, og det er foretatt en grundig kartlegging av oppbygging og kapasitetsberegning ved den eksisterende og behov ved en eventuell ny bru i en masteroppgave. Oppgaven er tatt av Gaute Mo ved NTNU, Institutt for konstruksjonsteknikk, fakultet ingeniørvitenskap og teknologi i 2003. Oppgaven viser utregninger og bergninger som er nødvendig ved de bærekonstruksjoner som er valgt ved dagens bru, og som vil være nødvendig ved en restaurering av denne. Oppgaven er tilgjengelig ved fakultetet.

I dag er brua stengt for ferdsel. Brua har tilførselsvei fra parkeringsplass/rasteplass ved Rv 3, og strekningen fra Rv 3 og over til Vollan gård er det ca 400 meter. Dette er en overkommelig gåavstand for veifarende som vil ha en liten avbrekk på turen. Det er sendt søknad til Statskogs Grunneierfond om økonomisk støtte.

Kvikne nasjonalparksenter er eid og drives av Stiftelsen Vollan gård (privat). Per i dag er det én person ansatt, med innleid sommerhjelp i turistseasonen.

Samarbeidspartnere

Kvikne nasjonalparksenter ha et godt samarbeid med Kvikne Utmarksråd og Kvikne fjellstyre som representerer de store utmarksressursene på Kvikne. I tillegg har Statskog bidratt med tømmer og Stene Stål Gjenvinning har gitt wire til bruoppheget i gave. For øvrig er alle rettighetshavere og grunneiere som er berørt av brua informert. Statens vegvesen har også blitt kontaktet med tanke på avkjøring og parkering for besøkende til senteret.

Framdrift

Kvikne nasjonalparksenter har det meste av materialer til brua klar. Det er derfor ønskelig å begynne oppbyggingen i løpet av vinteren 2007/2008. Ferdigstilling i løpet av 2009 anses som mulig.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Kostnadsoverslag på brua, inkludert riving av den gamle er prissatt til kr 1 451 812

Finansieringskilder	Tilskudd/Finansiering
Hedmark fylkeskommune	200 000
Statskogs Grunneierfond	400 000
KVO	100 000
Næringsfondet Tynset kommune	100 000
Statens vegvesen	100 000
Egenandel	350 000
Statens naturoppsyn	200 000
Sum	1 450 000

6.7. Kommune: Nesset

Prosjektnavn:

Besøkssenter/ informasjonssenter i Nesset

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Etablere besøkssenter som kan gi informasjon/ presentere området naturkvaliteter og bruk, gi informasjon om verneområdene og omkringliggende fjellområder.

Status

Nesset kommunestyre vedtok i 2006 at besøkssentret skal lokaliseres til Eresfjord, samlokalisering med Coop Eresfjord. Det arbeides nå med forprosjekt som skal se nærmere med kostnader og videre prosjektorganisering.

Samarbeidspartnere

Stiftelsen i Nasjonalparker, Møre og Romsdal fylke, lokale lag med mer

Framdrift

Målsettingen er å åpne besøkssentret i løpet av 2008 eller 2009.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Prosjektleder får i oppgave å se på mulig finansieringskilder. Det kan være aktuelt å søke støtte hos DN, Møre og Romsdal fylke, Statkraft m.fl.

6.8. Kommune: Rauma

Prosjektnavn:

Trollveggen på sykkel

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Prosjektet tar sikte på å legge til rette for sykling mellom Åndalsnes og Bjorli, uten å måtte benytte den sterkt trafikkerte E-136. Fra Bjorli er det allerede etablert sykkelveg til Dombås, slik at en realisering av dette prosjektet vil gjøre det mulig å sykle fra fjordlandskapet til høgfjellet.

Prosjektets hovedidé er å utnytte eksisterende veger der disse finnes fra før. På de strekningene E-136 skal utbedres har kommunen stilt krav om at det opparbeides parallelle veger som kan benyttes til sykling.

Prosjektet er relativt omfattende og deles derfor opp i mindre delprosjekter. I første fase vil prosjektet konsentrere seg om strekningen fra Åndalsnes sentrum til Horgheimseidet, hvor rasteplassen under Trollveggen ligger i dag.

Status

Forprosjekt foreligger, første del fra Åndalsnes til Horgheimseidet mangler kun 1 km, denne er grovplanlagt, avklart med grunneier og søknad om midler sendt.

Samarbeidspartnere

Reiselivet, Rauma kommune, Raumabanens utviklingsselskap m.m.

Framdrift

Første del til Horgheimseidet i 2007-2008. Resterende deler noe avhengig av framdriftsplan for opprusting av E 136 gjennom Romsdalen.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Har søkt fylket om friluftsmidler. Samarbeid med Statens vegvesen i forbindelse med opprusting/opparbeiding av nye vegparseller i Romsdalen.

6.9. Kommune: Rauma

Prosjektnavn:

Tindesenter/besøksenter/ informasjonssenter i Åndalsnes

Kort beskrivelse av tiltaket/prosjektet

Etablere et senter for informasjon og utstillinger, deriblant informasjon om Dovrefjell og Reinheimen. Samlokalisere fagmiljø innen friluftsliv og naturbruk/forvaltning m.m. Samle eksisterende utstillinger. Bygge på Raumas visjon om å bli verdens beste kommune for naturglade mennesker. Tenkt plassert i sentrum av Åndalsnes.

Status

På idéstadiet.

Samarbeidspartnere

Nordveggen, Rauma kommune, Norsk fjellfestival, Romsdal.com m.m.

Framdrift

Ikke tidsfestet framdriftsplan.

Budsjett og aktuelle finansieringskilder

Ikke fastsatt budsjett og finansiering.

6.10. Oversendelsesbrev fra fylkene til Miljøverndepartementet

Vår saksbehandler: Tove Gaupset, tlf. 73 86 64 31
E-post: tove.gaupset@stfk.no

Miljøverndepartementet,
Postboks 8013, Dep.
0030 Oslo.

Postmottak: postmottak@stfk.no

Deres ref.:
Vår ref.: 200502111-14 712
Ønnøis ved alle henvendelser

Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet - oversendelse til godkjenning

Vedlagt oversendes revidert fylkesdelplan Dovre for godkjenning i Miljøverndepartementet i medhold av plan-og bygningsloven, pgf. 19-4.

Viderfører gjeldende politikk.

Den reviderte planen er ikke vesentlig endret i forhold til gjeldende plan bortsett fra at det er utarbeidet en ny og relativt omfattende handlingsdel. Hovedmålet er å sikre en bærekraftig og langsiktig areal-og ressursforvaltning i Dovrefjellområdet. Siden dagens plan ble vedtatt har det kommet økt fokus på villreinens leveområde. Samtidig er det økt oppmerksomhet på mulighetene til bærekraftig næringsutvikling. Disse forholdene gjenspeiles i målsettingen i det reviderte plandokumentet.

Planrevisjon. Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet ble første gang utarbeidet i 1997-98 og godkjent Kronprinsregentens resolusjon 3. mai 2002. Fylkesdelplanen ble utarbeidet parallelt med Verneplan for Dovrefjellområdet.

De fire berørte fylkeskommuner fattet likelydende vedtak om rullering av fylkesdelplanen tidlig i 2005 etter initiativ fra Dovrefjellrådet. Oppstart av planarbeidet ble annonsert i pressen.

Mandatet for rulleringen var beskrevet slik i fylkeskommunenes oppstartssak:

”Den opprinnelige fylkesdelplanen ble laget med grunnlag i en grundig og omfattende planprosess. Dette var nødvendig fordi det ikke var etablert noe grunnlag for samarbeid og diskusjonsarena for planområdet samla. Denne situasjonen er nå vesentlig endret gjennom etablering av Dovrefjellrådet og tidligere fylkesdelplan- og verneplanprosesser. Vi mener derfor det er grunnlag for – og riktig – å legge opp til en vesentlig enklere planprosess denne gangen. Hovedfokus vil bli å lage et enhetlig handlingsdokument for videre samarbeid rundt Dovre- og Sunndalsfjella nasjonalpark. Planområdet er likt som i forrige plan.

Kart og retningslinjer fra forrige plan må revideres slik at de samstemmer med verneplanen. Videre er det behov for å oppdatere status for kommuneplanarbeidet i de enkelte kommunene og å finne ut hvilke kommunedelplaner som bør utarbeides”.

Organisering. Dovrefjellrådet har vært styringsgruppe for planrevisjonen. Planarbeidet har vært gjennomført i samarbeid mellom berørte kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn. Det har vært avholdt møter med kommunene, statlige myndigheter, villreinnemder, fjellstyrer, reiselivslag, utmarksorganisasjoner og andre lag og organisasjoner.

Hørings- og behandlingsprosess.

Planforslaget var på høring fra 20.2. til 1.5.2006 og det framkom 33 uttalelser. Høringsuttalelsene har i sin helhet fulgt saksframleggene til både styringsgruppa og fylkestingene.

Behandling i styringsgruppa (Dovrefjellrådet).

Styringsgruppa gjorde følgende vedtak den 23.06.06:

”Dovrefjellrådet slutter seg til hovedtrekkene i Fylkesdelplanen og oversender forslaget slik det framgår av saksframlegget med kommunenes høringsuttalelser til de 4 fylkeskommunene for videre behandling.”

Sluttbehandling i fylkene.

Hedmark fylkeskommune, Møre og Romsdal fylke, Oppland fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune har behandlet saken våren 2007. Alle fylkestingene har i sine vedtak sluttet seg til fylkesdelplanforslaget slik det foreligger gjennom følgende vedtak:

”Fylkestinget i xx vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres/blir justert i samsvar med fylkesrådets/fylkesrådmannens merknader i saken.”

Tre av fylkene har utover dette vedtatt merknader i tilknytning til saken, slik det framgår i vedlagte protokollutskrifter.

Kartjustering.

Vedtaket innebærer at kartet dat. 20.02.06 justeres i samsvar med fylkesrådets/fylkesrådmannens merknader i saken. Dette er:

1. Grensen mellom Fokstugu landskapsvernområde og Fokstumyra naturreservat korrigeres (Dovre).
2. Kommunedelplan for Engan (Oppdal) og kommunedelplan for Dombås – Hjerkin (Dovre) vises på plankartet.
3. Gissingerdalen (Oppdal) får samme status som de andre skiferforekomstene og avklares i reguleringsplan. Området Sæterfjellet – Sletthøa og Gissingerdalen (Oppdal) vises som egen sone der uttak av skifer kan skje i henhold til godkjent reguleringsplan.
4. Avklare sonering i Rauma (LNF-F-områder).
5. Fargene endres i tegnforklaringen.
6. Tegnforklaringen justeres.

På dette grunnlag ber vi om godkjenning av revidert fylkesdelplan for Dovrefjell.

Vennlig hilsen

Tore O. Sandvik, fylkesordfører
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Reidar Åsgård, fylkesrådsleder
Hedmark fylkeskommune
sign.

Jon Aasen, fylkesordfører
Møre og Romsdal fylke
sign.

Audun Tron, fylkesordfører
Oppland fylkeskommune
sign.

Kopi:

Fylkesmannen i Hedmark, postboks 4034, 2306 Hamar.

Møre og Romsdal fylke, postboks 415, Sentrum, 6401 Molde.

Fylkesmannen i Oppland fylkeskommune, serviceboks, 2626 Lillehammer

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Statens Hus, 2005 Trondheim

Direktoratet for naturforvaltning, 7485 Trondheim.

Dovrefjellrådet, Tynset kommune, 2500 Tynset

Vedlegg:

1. Plandokument dat. 27.02.2007
2. Plankart datert 20.02.2006.
3. Protokoller; fylkestinget i Hedmark, sak 46/07, fylkestinget i Møre og Romsdal, sak T -13/07, fylkestinget i Oppland, sak 16/07, fylkestinget i Sør-Trøndelag, sak 11/07.

6.10.1. Protokoller fra fylkestingene

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 200302918-89
Arkivkode 123
Saksbehandler Jørn E. Prestsæter

Saksgang	Møtedato
Fylkesutvalget	17.4.2007
Fylkestinget	24.4.2007

REVISJON AV FYLKESDELPLAN FOR DOVREFJELLOMRÅDET - SLUTTBEHANDLING I FYLKESTINGENE

Fylkesutvalgets innstilling:

Fylkestinget i Oppland vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokumentet datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådmannens merknad i saken.

Fylkestinget viser til vedtak i sak FU 90/2003 der Fylkesutvalget uttalte følgende:

”Snøheimvegen virker sterkt kanalisierende på bruken i området i dag, og det er viktig for lokal reiselivsnæring at Snøhetta beholdes som dagsturmål. Vegen må derfor opprettholdes for sivil ferdsel i perioden fra påske til 1. november. Ferdselsregulerende tiltak bør utprøves i regi av Dovrefjellrådet. Endelig beslutning om eventuelle ferdselsregulerende tiltak tas av Dovrefjellrådet etter at tiltaket er evaluert.”

Fylkestinget vil videre peke på at muligheten for utprøving av adaptiv forvaltning av Snøheimvegen vurderes, jfr. henvendelse av 07.03.07 til Miljøverndepartementet fra Dovre, Folldal og Oppdal kommune.

Fylkestingets behandling:

Fylkesordfører fremmet etter drøfting med gruppelederne slikt forslag til vedtak:

”Fylkestinget i Oppland vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokumentet datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådmannens merknad i saken.

Fylkestinget viser til vedtak i sak fylkesutvalget 90/2003 og vil på ny understreke betydningen av at vegen fram til Snøheim blir opprettholdt. Dette ut fra den verdien som vegen vil ha for den framtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken.

Fylkestinget vil videre peke på at muligheten for utprøving av adaptiv forvaltning av Snøheimvegen vurderes, jfr. henvendelse av 07.03.07 til Miljøverndepartementet fra Dovre, Folldal og Oppdal kommune.”

Votering:

1. avsnitt: Enstemmig vedtatt
2. avsnitt: Vedtatt mot 2 stemmer
3. avsnitt: Enstemmig vedtatt

Fylkestinget fattet slikt

VEDTAK

Fylkestinget i Oppland vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokumentet datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådmannens merknad i saken.

Fylkestinget viser til vedtak i sak fylkesutvalget 90/2003 og vil på ny understreke betydningen av at vegen fram til Snøheim blir opprettholdt. Dette ut fra den verdien som vegen vil ha for den framtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken.

Fylkestinget vil videre peke på at muligheten for utprøving av adaptiv forvaltning av Snøheimvegen vurderes, jfr. henvendelse av 07.03.07 til Miljøverndepartementet fra Dovre, Folldal og Oppdal kommune.

SAK 20/07

REVISJON AV FYLKESDELPLAN DOVREFJELL

Komitéens innstilling til vedtak:

Komitéen legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

Fylkestinget i Hedmark vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådets merknader i saken.

Fylkestinget vil påpeke mulighetene for at veien fram til Snøheim blir opprettholdt. Dette ut fra den verdien veien vil ha for den fremtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken.

Saken legges fram for fylkestinget med representanten Mette Eide som saksordfører.

Behandling:

Representanten Rustad inntok igjen sin plass i tinget.

Representanten Tor André Johnsen (FrP) fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende to forslag til endring:

Side 9, Ferdsl, avsnitt 2:

”Kommunene bør føre en liberal dispensasjonspraksis mht. motorferdsel i utmark.”

Side 11, avsnitt 7:

”Følgende setning tas ut: Det tilrås at det ikke legges opp til hytteområder i seterdalene og at det utøves en streng dispensasjonspraksis.”

Votering:

Representanten Tor André Johnsens første forslag til endring falt med 28 mot 5 stemmer.

Representanten Tor André Johnsens andre forslag falt med 28 mot 5 stemmer.

Komitéens innstilling enstemmig bifalt.

Vedtak:

Fylkestinget i Hedmark vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådets merknader i saken.

Fylkestinget vil påpeke mulighetene for at veien fram til Snøheim blir opprettholdt. Dette ut fra den verdien veien vil ha for den fremtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken.

Ved behandlingen av saken hadde følgende representanter ordet:
Mette Eide (SP), Marit Nyhuus (SV), Tor André Johnsen (FrP), Roar Pedersen (SV), Svein Borkhus (A), Lars Joakim Hanssen (FrP), Njål S. Føsker (A)

Arkivsak: 200203745
11/2007 Revisjon av Fylkesdelplan for Dovrefjell

Behandlet/behandles av:	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget	10.04.2007	96/2007
Fylkestinget	25.04.2007	11/2007

Innstilling:

Fylkesutvalget rår Fylkestinget til å fatte slikt vedtak:

Fylkestinget i Sør-Trøndelag vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådmannens merknader i saken.

Protokoll

Før behandling av saken ble det vedtatt 3 minutters taletid.

Fylkesordføreren gjorde deretter oppmerksom på feil i innstillingen.

I tilknytning til saken manglet i innstillingen:

Fylkestinget viser til vedtak i sak FU 59/2005 der Fylkesutvalget uttalte følgende:
*”Fylkesutvalget vl i forbindelse med fylkesdelplan Dovrefjell påpeke muligheter for at vegen frem til Snøheim blir opprettholdt.
Dette ut fra den verdien veien vil ha for den fremtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken”.*

Fylkestinget vil videre peke på at muligheten for utprøving av *adaptiv forvaltning av Snøheimsveien* vurderes, jfr.henvendelse av 07.03.07 til Miljøverndepartementet fra Dovre, Foll- dal og Oppdal kommune.

Fylkesrådmannen orienterte om innstillingen til de øvrige fylkeskommuner som er involvert i saken.

Følgende forslag ble fremmet:

1. Heidi Klockervold(RV):

I tilknytning til saken:

Sør-Trøndelag fylkesting vil påpeke behovet for at det utarbeides et nytt plankart hvor grensene for villreinsens leveområde er inntegnet på grunnlag av en faglig utredning forankret i biologiske data. Kartet må vise villreinsens bruk av fjellområder både sommer og vinter. Grensene må omfatte både nåværende leveområder, trekkpassasjer og potensielle fremtidige områder. Nasjonale villreinområder er spesielt viktig for artens fremtid i Norge og Sør-Trøndelag fylkesting ser positivt på at det nå er tatt initiativ for å kartlegge villreinsens leveområder. Miljøverndepartementet har gitt sterke statlige føringer på fjerning av Snøheimvegen for å sikre gode levevilkår for villreinen i området. Fylkestinget ber om at den økologiske vurderingen av ytre grenser for villreinsens leveområde som er iverksatt også vurderer konsekvensene av fremtidig ferdsel/bruk av Snøheimvegen spesielt i tidsrommet 1.april – 1.juni.

2. Morten Ellefsen(FRP):

Tillegg til innstillingen:

I tillegg til ovenfor nevnte merknader justeres planen og kartet for å ivareta følgende forhold: Planen som den foreligger er ikke i tilstrekkelig grad åpen for mer næringsutvikling, siden retningslinjene for hyttebygging og lignende ikke er endret.

Retningslinjene må endres slik at det åpnes for mer utvikling og fortetting av hytteområdene. I tillegg til at det bør kunne utvikles noen nye hytteområder i seterdalene.

Snøheimvegen virker sterkt kanalisierende på bruken i området i dag, og det er viktig for lokal reiselivsnæring at Snøhetta beholdes som dagsturmål. Vegen må derfor opprettholdes for sivil ferdsel i perioden fra påske til 1. november. Ferdseksregulerende tiltak bør utprøves i regi av Dovrefjellrådet.

Endelig beslutning om eventuelle ferdselsregulerende tiltak tas av Dovrefjellrådet etter at tiltakene er evaluert.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Første avsnitt i forslag 1 fikk 1 stemme(RV), og falt.

Andre avsnitt i forslag 1 fikk 1 stemme(RV), og falt.

Forslag 2 fikk 10 stemmer, og falt.

Innstillingens "I tilknytning til saken" ble vedtatt mot 4 stemmer(KRF,V,RV).

Vedtak

Fylkestinget i Sør-Trøndelag vedtar fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.02.06. Kartet justeres i samsvar med fylkesrådmannens merknader i saken.

Fylkestinget viser til vedtak i sak FU 59/2005 der Fylkesutvalget uttalte følgende:

”Fylkesutvalget vl i forbindelse med fylkesdelplan Dovrefjell påpeke muligheter for at vegen frem til Snøheim blir opprettholdt.

Dette ut fra den verdien veien vil ha for den fremtidige tilgjengeligheten for rekreasjon i Nasjonalparken”.

Fylkestinget vil videre peke på at muligheten for utprøving av *adaptiv forvaltning av Snøheimsveien* vurderes, jfr.henvendelse av 07.03.07 til Miljøverndepartementet fra Dovre, Foll- dal og Oppdal kommune.

T 13-07 Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet - sluttbehandling Behandling i Fylkestinget - 18.04.2007

Toril Melheim Strand, Ap, fremma følgjande forslag:

Nytt avsnitt:

Fylkestinget i Møre og Romsdal ber om at eksisterande forvaltningsorgan, som fjellstyra, må bli inkluderte i plan- og prosjektarbeid innafor sine område."

Votering:

Tilrådinga vart samrøystes vedteke.

Forslaget frå Strand vart samrøystes vedteke som nytt andre avsnitt.

Samrøystes vedtak i Fylkestinget - 18.04.2007

Fylkestinget i Møre og Romsdal godkjenner fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, med plandokument datert 27.02.07 og kart datert 20.03.06. Kartet blir justert i samsvar med merknader i saksframstillinga.

Fylkestinget i Møre og Romsdal ber om at eksisterande forvaltningsorgan, som fjellstyra, må bli inkluderte i plan- og prosjektarbeid innafor sine område.

Møre og Romsdal fylke understrekar viktigheita av eit lokalt forvaltningsregime også for dei økonomiske ressursane til nasjonalparksentra.

**6.11. Godkjenningbrev fra Miljøverndepartementet
av 5.3.2009**

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statssekretæren

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Møre og Romsdal fylke
Oppland fylkeskommune
Hedmark fylkeskommune

Deres ref
200502111-14

Vår ref
200600478-/AAR

Dato

05 MARS 2009

Godkjenning av Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet

1. Innledning

Miljøverndepartementet viser til brev fra Møre og Romsdal fylke og Oppland, Hedmark og Sør-Trøndelag fylkeskommuner av 11.06.07 med oversendelse av "Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet" for sentral godkjenning. Fylkesdelplanen er utarbeidet etter plan- og bygningsloven, omfatter arealer i fire fylker og er vedtatt i fylkestingene i Møre og Romsdal, Oppland, Hedmark og Sør-Trøndelag i løpet av april 2007.

Godkjenningen av fylkesdelplaner er delegert Miljøverndepartementet i hht. kgl. res. av 16. mars 1990. Denne planen er behandlet i samråd med *Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Forsvarsdepartementet, Justisdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Kultur- og kirkedepartementet, Kunnskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Samferdselsdepartementet.*

Med de forbehold og merknader som er nevnt nedenfor, godkjenner Miljøverndepartementet Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet, se vedtak til slutt i godkjenningsbrev.

Beskrivelse av planen

Den nye fylkesdelplanen er en rullering av gjeldende "Fylkesdelplan for Dovrefjellområdet", godkjent 03.05.02. Prosessen har denne gang vært lagt opp vesentlig enklere enn forrige gang. Hovedformålet med rulleringen har vært å oppdatere handlingsplanen. I tillegg er det foretatt en forenkling av mål og retningslinjer i plandokumentets tekstdel samt en oppdatering av plankartet, for å

bringe fylkesdelplanen i samsvar med verneplanen for området. Plangrensen mot vest er endret ved at områdene som grenser mot Isdalsfjorden, Langfjorden og Sunndalsfjorden, som tidligere var omfattet av planen, nå er utelatt. Det er ellers ikke foretatt vesentlige endringer av innholdet, og planen er en videreføring av gjeldende politikk for planområdet.

Planen er laget i samarbeid mellom Møre og Romsdal fylke og Oppland, Hedmark og Sør-Trøndelag fylkeskommuner, og de åtte berørte kommunene Sunndal, Nesset, Rauma, Dovre, Lesja, Tynset, Folldal og Oppdal. De respektive fylkesmenn har deltatt i samarbeidet, og det har i tillegg vært gjennomført møter med andre statlige myndigheter, villreinnemnder, fjellstyrer, reiselivslag, utmarksorganisasjoner og andre lag og organisasjoner. Dovrefjellrådet har vært styringsgruppe for arbeidet.

Det overordnede mål for planen vektlegger både villreinens betydning og tilrettelegging for bærekraftig næringsutvikling:

Målet med fylkesdelplan for Dovrefjellområdet er å sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning i planområdet. Dette innebærer å ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart, sikre inngrepsfrie naturområder, sikre kulturminner og kulturlandskap og legge til rette for et aktivt friluftsliv.

Det skal kunne legges til rette for bærekraftig næringsutvikling i planområdet som bidrag til å sikre livskraftige bygdesamfunn. Dette skal skje på en slik måte at det ikke forringer verneverdiene.

Det overordnede mål er konkretisert i 4 delmål:

- Lokal forståelse, økt kompetanse og forankring av vern og ressursforvaltning
- Sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning
- Legge til rette for bærekraftig næringsutvikling
- Sikre lokal forvaltning av verneområdene

2. Departementenes merknader

Departementene vil fremheve samarbeidet mellom de berørte fylkeskommuner, fylkesmenn og kommuner med revideringen av fylkesdelplanen for Dovrefjellområdet, med Dovrefjellrådet som samarbeidsorgan, som meget positivt. Prosessen er gjennomført med bred medvirkning fra øvrige statlige myndigheter og ulike interessegrupper. Planen for Dovrefjellområdet er et godt eksempel på helhetlig planlegging, og departementene slutter seg til planens mål og strategier for å sikre Dovrefjellområdets verdier for fremtiden. Plan- og bygningsloven er et vesentlig redskap i arbeidet med å sikre vern og bærekraftig bruk av fjellområdene, og kommunenes viktigste virkemiddel i den sammenheng.

Miljøverndepartementet ba i brev av 12.04.07 (bestillingsbrevet) fylkeskommunene om å utarbeide fylkesdelplaner for en helhetlig forvaltning av fjellområder som er spesielt viktige for villreinens framtid i Norge. Hensikten er å fastsette en langsiktig

arealforvaltning som balanserer bruk og vern for de aktuelle fjellområdene med influensområder. Miljøverndepartementets brev beskriver hvilke ti områder som skal ha status som nasjonale villreinområder og avgrensingen av to europeiske villreinregioner. Alle nasjonale villreinområder skal omfattes av nye fylkesdelplaner. De europeiske villreinregionene skal gjenspeile villreinens innvandringshistorie, og vil bli etablert etter at fylkesdelplanene er vedtatt.

Fylkesdelplanen for Dovrefjellområdet omfatter to av de nasjonale villreinområdene: Snøhetta og Knutshø. Arbeidet med å rullere planen startet ved årsskiftet 2004/2005 og ble sluttført i første kvartal 2007. Det har således ikke vært mulig å legge føringene i bestillingsbrevet til grunn i planarbeidet. Arbeidet startet også opp før gjeldende forskrift om konsekvensutredning trådte i kraft, og det er derfor ikke utarbeidet konsekvensutredning med forutgående planprogram.

Departementet vurderer likevel planen opp mot disse føringene, for å danne et grunnlag for neste revisjon av planen.

Forholdet til Miljøverndepartementets brev av 12.04.07

I bestillingsbrevet påpekes det at planenes avgrensning ikke må bli for snever, verken arealmessig eller tematisk:

Tilstrekkelige arealer utenfor villreinens leveområde må inngå i planområdet, slik at det kan foretas en helhetlig og samlet avveining av de ulike brukerinteresser.

I foreliggende plan har ikke utvidelse av planområdet vært aktuelt å vurdere, tvert i mot er plangrensen innskrenket i vest. Ved neste revisjon må planavgrensningen vurderes, sammen med føringene i bestillingsbrevet om inndeling i tre soner: Det nasjonale villreinområdet, randområder og bygdenære områder. Det nasjonale villreinområdet skal framstå som et eget tema eller sone på plankartet.

Føringene mht. mulighetene for vandring og utveksling av villrein mellom tilstøtende nasjonale villreinområder innenfor de europeiske villreinregionene synes heller ikke å ha hatt fokus i planarbeidet.

Bestillingsbrevet trekker opp en rekke temaer og interesser som kan ha betydning for forvaltningen av villreinfjella. Fylkesdelplanen for Dovrefjellområdet tar opp mange av disse temaene i retningslinjene. Ved neste revisjon må aktuelle temaer utredes nærmere som del av konsekvensutredningen. Her kommer også inn nye typer fritidsaktiviteter under ferdsel som kiting, terrengsykling m.m.

I fylkesdelplanen er det brukt "tellende areal", som er grunnlaget for tildeling av jaktkvoter, for avgrensning av villreinens leveområde. Dette tilfredsstillende ikke bestillingsbrevets krav om fastsetting av en langsiktig grense mot utbygging. Der fremgår det at de nasjonale villreinområdene skal kartfestes, med utgangspunkt i en naturfaglig begrunnet avgrensning av villreinens leveområde, og med avveining mot andre samfunnsinteresser. I forbindelse med arbeidet med fylkesdelplanen for Dovrefjellområdet bestilte partene en økologisk vurdering av de ytre grenser for villreinens leveområde. Arbeidet ble utført av NINA våren 2007, og rapporten inngår

ikke som en del av planen. En videreføring av dette arbeidet vil være vesentlig ved revisjon av planen, og for å kunne kartfeste de nasjonale villreinområdene.

For å følge opp de nasjonale føringene er det viktig at dette arbeidet videreføres. Neste revisjon av fylkesdelplanen vil utløse krav om planprogram og konsekvensutredning, fordi endringer i planen nødvendigvis vil berøre retningslinjene for utbygging.

Generelle merknader til planen

Miljøverndepartementet er tilfreds med at planen inkluderer den kulturhistoriske bruken av området på en god måte.

Miljøverndepartementet vil peke på at universell utforming bør inngå i det videre arbeidet med oppfølging av fylkesdelplanen, jf. *Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne*.

Landbruks- og matdepartementet ser at landbrukets interesser er godt ivaretatt i planen, både for arealbruk og kulturlandskap, og næringsutvikling.

Merknader til Kap. 4 Retningslinjer

Til Kap. 4.1 *Innledning* kan det bemerkes at retningslinjene også får betydning for enkeltsaksbehandling, i tillegg til arealplanlegging etter plan- og bygningsloven.

Kap. 4.4.1. Generelle retningslinjer – gjelder for hele planområdet

Retningslinjer og vedtekter til plan- og bygningsloven

Det er positivt at kommunene tilrås å vedta estetiske retningslinjer for spredt utbygging i kulturlandskap. Tiltrådingen kan med fordel også omfatte tettsteder, med sikte på god stedsutvikling. Gjeldende regler om retningslinjer til § 74 nr. 2 og kommunale vedtekter vil ellers falle bort i ny plan- og bygningslov og bli erstattet av hjemmel til tilsvarende bestemmelser til kommunale arealplaner.

Veger

Under omtalen av veger som bilatkomst til hytter eller reiselivsvirksomhet synes dispensasjons- og planbehandling sidestilt. Som hovedregel bør imidlertid ikke slike tiltak i villreinens leveområder behandles som dispensasjon, men avklares gjennom plan, slik det også framgår av teksten i avsnittet foran (*Behandling av dispensasjonssaker*). I § 19-1 *Søknad om dispensasjon* i ny plandel i plan- og bygningsloven blir adgangen til å gi dispensasjon strammet inn i forhold til § 7 i gjeldende lov.

Kraftutbygging og kraftlinjer

Ny plandel til plan- og bygningsloven, som trer i kraft 01.07.09, omfatter ikke større anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi jf. § 1-3. Retningslinjene som sier at alle slike inngrep skal behandles som kommunedelplan eller reguleringsplan må derfor endres når det gjelder disse anleggene.

Kap. 4.4.7. Retningslinjer for sone G og H – kommunedelplanområder

Kommunedelplaner for tettsteder og øvrige byggeområder

Miljøverndepartementet slutter seg til anbefalingen overfor kommunene om å planlegge for god stedsutvikling, og vil føye til at gode prosesser med åpenhet, medvirkning og samarbeid er avgjørende faktorer i den sammenheng. Samarbeid og partnerskap mellom offentlige instanser, næringslivet, organisasjoner og befolkning er viktig for å oppnå gode resultater. Målsettingen må være å utvikle attraktive steder med estetisk opprustning og bærekraftig næringsutvikling.

Kommunedelplaner for spesielle områder

Tidligere brukte villreintrekk mellom Snøhetta- og Knutshømrådet bør markeres på plankartet.

4.4.8. Villreinens leveområde

I første avsnitt omtales det til St.meld. nr. 21 (2004-2005). Viktige dokumenter som har kommet til i etterkant av planarbeidet er Miljøverndepartementets bestillingsbrev av 12.04.07 og St.meld. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*.

Merknader til Kap. 5 Handlingsprogram for tiltak i tilknytning til Dovrefjellområdet

I følge planen bør handlingsprogrammet rulleres hvert annet år.

Miljøverndepartementet ser dette arbeidet som viktig og støtter intensjonen om hyppig og regelmessig rulling.

Verdiskaping og utvikling er tydelig vektlagt i fylkesdelplanens målkapittel, men kommer ikke like tydelig fram i handlingsprogrammet. I det videre arbeid er det behov for å rette spesiell fokus på steds- og næringsutvikling, spesielt med utgangspunkt i naturressurser og kulturminner.

5.4 Forventninger til staten

Av kommunene som planen omfatter ble både Sunndal, Dovre, Lesja, Folldal og Oppdal sertifisert som nasjonalparkkommuner av Direktoratet for naturforvaltning i februar 2008.

Miljøverndepartementet startet i 2009 opp verdiskapingsprogrammet "Naturarven som verdiskaper" i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet. Programmet skal legge til rette for at folk som besøker verneområder og andre naturområder kan få gode opplevelser. Dette skal bl.a. gjøres gjennom tilrettelegging og informasjon, skjøtsel og tiltak for å ta vare på naturkvaliteter. Programmet skal velge ut inntil ti hovedprosjekter. Alle kommuner med verneområder og andre naturområder med spesielle kvaliteter kan søke om å få et hovedprosjekt.

Miljøverndepartementet vil vise til at spørsmålet omkring Snøheimveiens videre skjebne er omstridt. Stortinget har våren 2008 bedt om at det gjennomføres et forskningsprosjekt om effekter og konsekvenser av menneskelige inngrep og ferdsel i Snøhettaområdet i forhold til villreinen. I lys av denne beslutningen er det for 2009 avsatt to mill kr. over Miljøverndepartementets budsjett til et slikt FoU-prosjekt. Resultatene fra dette prosjektet vil bli tatt med i den videre vurderingen av Snøheimveien.